

Pashto
پښتو

خلورم پیغام

یو الله ته درجوع و جوبی دلیونه

Aghalibrary.com

لیکوال
عبداللہ بن عبدالرحمن السعد
ژباړن
عبدالرحیم سلطان
کنونکی
غلام عبد الجبار

البرهان في وجوب اللجوء إلى الواحد الديان

تأليف

عبدالله بن عبدالرحمن السعد

ترجمة

عبدالرحيم سلطان

مراجعة

غلام عبدالجبار

PASHTO
بشټو

Download From: Aghalibray.com

أعد هذا الكتاب وصمّم من قبل مركز أصول، وجميع الصور المستخدمة في التصميم يملك المركز حقوقها، وإن مركز أصول يتيح لكل مسلم طباعة الكتاب ونشره بأي وسيلة، بشرط الالتزام بالإشارة إلى المصدر، وعدم التغيير في النص، وفي حالة الطباعة يوصي المركز بالالتزام بمعاييره في جودة الطباعة.

+966 504 442 532

+966 11 445 4900

+966 11 497 0126

P.O.BOX 29465 Riyadh 11457

osoul@rabwah.com

www.osoulcenter.com

Download From: Aghalibray.com

۷ پیلیزه
۹ اول دلیل
۱۱ دویم دلیل
۱۵ دریم دلیل
۱۷ خلورم دلیل
۲۳ پنځم دلیل
۲۹ شپږم دلیل
۳۱ اوم دلیل
۳۹ اتم دلیل
۴۵ نهم دلیل
۴۷ لسم دلیل

إن الحمد لله نحمده، ونستعينه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً، أما بعد:

بیشکه ځینې خلک دخپلو حاجتونو د پوره کولو په خاطر او د مشکلاتو د لري کولو دپاره او د نجات او خلاصون دپاره، د مرضونو د شفا او علاج دپاره، او د چچو او رزق حاصلولو دپاره د الله پاک نه سوا نور مخلوق رابلي، بیشکه چې دا کار د اسلام مبین دین حرام گرځولی دی، ځکه چې دا د جاهلیت عقیده او د الله پاک سره شرک دی، دلیل یې دادی: چې دا ټول هغه کارونه دي کوم چې یواځې د الله پاک په اختیار کې او په دي باندي د الله پاک نه سوا بل هیڅوک قدرت نلري، نو په داسي کارونو کې غیر الله ته فریاد او چغه کول حرام او شرک دی دې خبري د اثبات دپاره په دې کتاب کې لس دلائل ذکر شوي دي.

اول دليل

الله پاڪ په حاجتونو کي د غير الله رابلل منع کړي، لکه څنگه چې
بي خپل نبي ته فرمايلي دي:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ

الظَّالِمِينَ﴾ [يونس: ۱۰۶]

او له الله نه غير هغه شي مه رابله چې تا ته نه فايده دررسولي شي او
نه تا ته ضرر دررسولي شي، نو که چېرې ته (دا) وکړې، نو بېشکه ته به
په دغه وخت کې له ظالمانو څخه بې

په يو بل مقام کې الله پاڪ فرمايلي دي:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ
عَنْ دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ ﴿٥﴾ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ﴾

[الأحقاف: ۵-۶]

او له هغه کس نه زيات گمراه څوک دی چې له الله نه غير هغه
(معبودان) بلي چې د ده دعا (سوال) تر قيامته پورې نشي قبلولي، په
داسې حال کې چې دغه (معبودان) به د دوی له بلني نه غافله (بې
خبره) وي.

او کله چې (ټول) خلق (د حساب لپاره په محشر کې) راجمع کړي
شي دغه (معبودان) به د دوی دښمنان وگرځي او د دغو (عبادت

ڪوونڪو) له عبادت نه به منڪر شي.

همدغه رنگ د الله پاڪ ارشاد دي:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [الجن: ١٨]

او دا چي يقينا جوماتونه خاص د الله لپاره دي، نو تاسو له الله سره بل هيڏوڪ مه بليءَ په دي معني باندي قران ڪريم ڪي ڏير زيات اياتونه راغلي دي.

دویم دلیل

الله پاک خپلو بندگانو ته امر کړی دی چې یواځې په خپلو حاجتونو کې الله پاک راوبلی، د الله پاک ارشاد دی:

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ [غافر: ۶۰]

او ستاسو رب فرمائي: تاسو ما وبلئ چې زه ستاسو دعا قبوله کړم، بېشکه هغه کسان چې زما له عبادت نه تکبر کوي، زرده چې دوی به دوزخ ته ننوځي، په داسې حال کې چې خوار او ذلیل به وي

په یو بل مقام کې الله پاک فرمایل دي:

﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴾ [البقرة: ۱۸۶]

او کله چې زما په باره کې له تانه زما بنده گان تپوس وکړي، نو یقینا زه قریب یم، دعا کوونکي دعا قبلوم کله چې له ما نه دعا غواړي، پس دوی دې زما حکم ومني، او په ما دې ایمان راوړي، د دې لپاره چې دوی سمه لار ومومي.

همدغه رنگ د الله پاک ارشاد دی:

﴿ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ

الْأَرْضِ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدًا قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴾ [النمل: ۶۲]

بلڪي هغه ذات (غوره ڌي) چي د مجبور (او عاجز) سوال قبلوي،
 ڪله چي دغه (الله) وبلي او هغه تڪليف (او سختي) لري کوي او تاسو
 د ڄمڪي خليفه گان جوڙوي، ايا له الله سره بل معبود شته؟ تاسو ڊپر
 لڙ شانتو نصيحت قبلوي.

ايا د الله سره ڄوڪ شريڪ شته چي دا کارونه وکري؟

نو خامخا جواب دادی: چي نه د الله پاڪ سره هيڄوڪ په دي کارونو
 کي شريڪ نشته بلڪه هغه يواڻي اويه دي کارونو قادر ذات دی.

سورت اعراف کي الله فرمايلي دي:

﴿قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ
 مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ﴾ [الأعراف: ٢٩]

ته ووايه: زما رب د انصاف حڪم ڪري دی او (دا چي) تاسو خپل
 مخونه د هر لمانڇه په وخت کي نبغ (سيده) ڪري او تاسو هغه بلي، چي
 د هغه لپاره د دين (عبادت) خالص کونڪي يئ، لکه څنگه چي يي
 تاسو اول ڄل پيدا ڪري يئ (هماغه شان به) تاسو راگرڻي.

همدغه رنگ د الله پاڪ ارشاد دی:

﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ (٥٥) وَلَا تُفْسِدُوا
 فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ
 الْمُحْسِنِينَ﴾ [الأعراف: ٥٥-٦٥]

تاسو خپل رب وبلئ په عاجزی سره او په پټه سره، بېشکه هغه له حد نه تېرېدونکي نه خوښوي، او تاسو په ځمکه کې ورانی مه کوئ، د هغې له اصلاح نه پس، او تاسو هغه (الله) رابلئ په وېرې سره او په طمع سره، بېشکه د الله رحمت نېکي کوونکو ته ډېر نژدې دی.

امام أحمد رحمه الله په مسند کې او امام ترمذي رحمه الله په خپل سنن ترمذي کې حدیث د عبد الله بن عباس رضي الله عنهما نه نقل کړی چې: زه د نبي کریم صلی الله علیه وسلم سره په سورلی باندي سپوروم، چې ماته یې وفرمایل:

«يَا غُلَامُ! إِنِّي مُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ: أَحْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، أَحْفَظِ اللَّهَ تَجِدْهُ تُجَاهِكَ، وَإِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ، وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعُوا عَلَىٰ أَنْ يَنْفَعُوكَ، لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَىٰ أَنْ يَضُرُّوكَ، لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ، رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ، وَجُفَّتِ الصُّحُفُ.»

ای ځوانه! زه تاته یو څو خبري کوم (ته ورباندي عمل وکړه) دالله پاک د دین لحاظ کوه الله پاک به ستا حفاظت وکړي، د الله پاک د حدودو لحاظ کوه الله پاک به مخامخ ومومي او کله چې څه غواړي یواځې د الله پاک نه یې غواړه، او کله چې مدد غواړي، یواځې په الله پاک سره مدد غواړه، پوهه شه که چیرته ستا د فائدي د پاره ټول امت راجمع شي، تاته هیڅ فائده نشي درکولی مگر هغه فائده کومه چې الله پاک ستا دپاره لیکلي وي، او که چیرته ټول امت ستا د ضرر دپاره راجمع شي، تاته هیڅ ضرر نشي درسولی مگر هغه ضرر کوم چې الله پاک ستا دپاره لیکلی وي، قلمونه وچت شوي دي او د لیکلو پاني بندي شوي دي.

ددي حديث سند (جيد) دي او قيس بن حجاج صدوق راوي دی.
 همدغه شان په دي حديث کې حنش الصنعاني هم صدوق راوي دي.
 او دا حديث په ډيرو سندونو سره نقل شوي دی چې په هغې سره
 ددي حديث قوت نور هم زياتيږي، امام ترمذي هم ورته حسن صحيح
 حديث ويې دی.

دريم دليل

الله پاڪ په خپل عظيم الشان ڪتاب قران ڪريم ڪي ددي خبري بنه
واضح بيان ڪري دي چي هر ڇوڪ د غير الله نه خپل حاجتونه غوارِي
او په خپلو مشڪلاتو ڪي غير الله ته فرياد ڪوي، بيشڪه چي په دي ڪار
سره دا ڪافر ڪيري او په شرڪ ڪي واقع ڪيري، دالله پاڪ ارشاد دي:

﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا

يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴾ [المؤمنون: ١١٧]

او هغه ڇوڪ چي له الله سره بل داسي اله بلي چي له هغه سره په دي
باندي هپڻ دليل نشته، نو بيشڪه همدا خبره ده چي د ده حساب د ده
رب په نيز دي، بيشڪه شان دا دي چي ڪافران بري نه مومي.

نو هر ڇوڪ چي دخپلو مشڪلاتو په مهال غير الله ته فريادونه ڪوي
او هغه رابلي دڪافرانو دجملي نه شميرل ڪيري، لڪه ڇنگه چي داخبره په
مخڪي ايت ڪريمه ڪي واضح بيان شوه.

همدغه شان د الله پاڪ ارشاد دي:

﴿ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ

كُفِرِينَ ﴾ [الأحقاف: ٥-٦]

او له هغه ڪس نه زيات گمراه ڇوڪ دي چي له الله نه غير هغه

(معبودان) بي چې د ده دعا (سوال) تر قيامته پورې نشي قبلولى، په داسې حال کې چې دغه (معبودان) به د دوى له بلنې نه غافله (بې خبره) وي.

په دې ايت کریمه کې الله پاک وضاحت وکړ، چې څوک د غير الله نه خپل حاجتونه غواړي او هغه مشکل کشاه گڼي ددينه بل لوي گمراه نشته.

د الله پاک ارشاد دى:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا﴾ [الجن: ۲۰]

ته (دوى ته) ووايه: يقينا زه خو يواځې خپل رب بولم او زه به له ده سره هيڅوک شريك نه کړم.

يعني زه د الله پاک سره په بلنه کې بل هيڅ مخلوق نه شريکوم.

خلورم دلیل

الله پاک دا حقیقت واضحه بیان کړی دی، چې مخلوق که هرڅومره لوړه مرتبه ولري خو بیا هم دهیڅ څیز پوره اختیار او قدرت نلري ترڅو چې الله ورته قدرت او طاقت ورنکړي، ځکه چې ټول مخلوق الله پاک ته محتاجه دی، اگر که پیغمبران وي ځکه چې دوي هم د نور عامو انسانانو په څیر په بشریت کې یو شان دي، ځکه چې په دوي باندې هغه احوال وغیره راځي کوم چې په عامو انسانانو باندې راځي، مثلاً دوي د عامو انسانانو په څیر خوراک خنډاک کوي، مرض، مرگ وغیره ورباندې راځي، دا الله پاک ارشاد دی:

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ [فاطر: ۱۵]

ای خلقو! هم تاسو الله ته محتاجان یئ، او الله، هم دی ښه بې پروا، ښه ستایل شوی دی.

الله پاک د موسی علیه السلام باره کې فرمایي دي:

﴿فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ [القصص: ۲۴]

ای زما ربه! بېشکه زه هر هغه څیز ته چې ته یې ما ته نازلوي له خیره ځني؛ محتاج یم.

او دابراهیم علیه السلام باره کې الله پاک داسي فرمایي:

﴿وَإِذَا مَرَضْتُ فَبُهِتَ النَّاسُ﴾ [الشعراء: ۸۰]

او ڪلهه چي زه ناروغه شم، نو هغه ما ته شفا راڪوي.

همدغه رنگ الله پاڪ د عيسى عليه السلام او د هغه مور مريم بي بي
باره کي فرمايلي دي: چي دي دواڀه انسانان دي او خوراڪ کوي،

﴿مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ
صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ نَبَّيْتُ لَهُمْ
الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤَفِّكُونَ﴾ [المائدة: ٧٥]

نه دي د مريمي زوي مسيح مگر يو رسول دي، يقيناً له ده نه مخڪي
رسولان تهر شوي دي او د ده مور صديقه (دڀره زياته رهنئيني) وه، دي
دواڀو به طعام خورلو، ته وگوره مونڙه ڇنڪه دوي ته ايتونه بيانوو، بيا
ته وگوره دوي کوم طرف اڀولي شي.

همدغه رنگ الله فرمايلي دي:

﴿قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ
مَرْيَمَ وَأُمَّهُ، وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾ [المائدة: ١٧]

ته (ورته) ووايه: د الله په وڀاندي به څوڪ د څه شي اختيار ولري
که هغه اراده وکړي چي د مريمي زوي مسيح او د هغه مور او څوڪ چي
په ځمڪه کي دي؛ هغه ٽول هلاڪ کړي.

دالله پاڪ ارشاد دي:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لِيَأْكُلُوا الطَّعَامَ
وَيَكْمُشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ﴾ [الفرقان: ٢٠]

اوله تا نه مخکې مونږ رسولان نه دي لېږلي مگر چې یقینا هغوی به
خامخا طعام خواړه، او په بازارونو کې گرځېدل.

الله پاک جناب محمد صلی الله علیه وسلم ته فرمایلي دي:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ﴾ [الزمر: ۳۰]

بېشکه ته هم مړ کېدونکي یې او بېشکه دوی (هم) مړ کېدونکي
دي.

﴿وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا﴾ (۳۲) ﴿إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ
إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا﴾ [الكهف: ۲۳]

او ته د هېڅ شي په باره کې له سره داسې مه وایه چې بېشکه زه
سبا ته د دغه کار کوونکی یم، مگر (جوخت ورسره وایه) که الله یې
وغواړي او خپل رب یادوه کله چې دې هېر شي، او ته ووايه امېد دی
چې ما ته به زما رب لار ښوونه وکړي د نېکۍ په لحاظ دې ته د قریب
ترې لارې.

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ
فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [الكهف: ۱۱۰]

ته (دوی ته) ووايه: بېشکه همدا خبره ده چې زه یواځې ستاسو په
شان بشر یم، ما ته وحی کولی شي چې بېشکه ستاسو معبود یواځې یو
معبود دی، نو هغه څوک چې د خپل رب د ملاقات امېد لري، نو هغه دې
نېک عمل وکړي او د خپل رب په عبادت کې دې هېڅوک نه شریکوي.

بلکه الله پاک په قران کریم فرمایلي دي چې ځینی پیغمبران د خپلو قومونو دلاسه په شهادت رسیدلي دي، د الله پاک ارشاد دی:

﴿أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ﴾ [البقرة: ۸۷]

ایا نو کله چې به هم کوم رسول تاسو ته هغه (احکام) راوړل چې ستاسو نفسونو به نه خوښول، تاسو به ډېره لویي وکړه؛ نو (د پیغمبرانو) یوه ډله مو دروغتره وگڼله او بله ډله به تاسو وژله.

پس یواځینی هغه حقیقت چې مونږ ورته رسیږو هغه دادی: چې د مشکلاتو په مهال باید یواځي د الله پاک دذات نه مدد وغوښتل شي، او یواځي هغه ته باید فریاد وشي، ځکه چې هغه رب دی او په هرڅیز باندي کامل قدرت لري، دالله پاک ارشاد دی:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَأَدْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأعراف: ۱۹۴]

همدغه رنگ الله فرمایلي دي:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرْبَ مَثَلٍ فَاستَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوهُ مِنْهُ ضَعْفَ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ﴾ [الحج: ۱۷۳]

ای خلقو! یو مثال بیانولی شي، نو تاسو ده ته ښه غوږ کپړدئ، بېشکه هغه شیان چې تاسو یې له الله نه غیر بلئ دوی له سره یو مچ هم نشي پیدا کولی اگر که دوی ده ته ټول راجمع شي او که مچ له دوی نه یو

شی و تبتتوي، دوی له هغه نه دغه (شی) نشي راخلاصولی، کمزوری دی
دا طالب (د غیرالله عبادت کوونکی) او دغه مطلوب (باطل معبود).

د الله پاک ارشاد دی:

﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ

غَرَامًا﴾ [الفرقان: ٦٥]

او هغه کسان دي چې وايي: ای زموږ ربه! ته زموږ نه د جهنم
عذاب وگرځوه، بېشکه د هغه عذاب همېشه لازمېدونکی دی.

پنځم دلیل

الله پاک خبر ورکړې دی چې بیشکه ټول رسولان، او پیغمبران، او نیکان بندگان بلکه ملائکي هم دوي ټول د مشکلاتو په مهال یواځې الله پاک ته فریاد کوي، او د دوي تابعداري واجب ده نو باید هم دهر قسم مشکل په وخت یواځې الله پاک ته فریاد وکړو او هغه مشکل کشاه وکنو!

الله پاک د یونس علیه السلام باره کې فرمائي کله چې هغه د ماهي په خيټه کې و او په ډيرو تيارو کې راگير شو نو خپل الله ته يي فریاد وکړ:

﴿وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْرِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ
أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [الأنبياء: ٨٧]

او (یاد کړه) د کب والا، کله چې هغه د غصې په حال کې لار، نو هغه دا خیال وکړ چې مونږ به په ده باندې له سره تنګي ونه کړو، بیا یې په تیارو کې اواز وکړ (داسې) چې نشته هېڅ لایق د عبادت مګر ته یې، ته پاک یې، بیشکه هم زه له ظالمانو څخه یم.

د زکریا علیه السلام باره کې فرمایلي دي:

﴿وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾
فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ، وَوَهَبْنَا لَهُ، يَحْيَى، وَأَصْلَحْنَا لَهُ، زَوْجَهُ، إِنَّهُمْ

كَانُوا يُسْتَرْعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَكَ رِغْبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا لَنَا
خَلِيعِينَ ﴿ [الأنبياء: ۸۹-۹۰]

او (یاد کړه) زکریا کله چې هغه خپل رب ته اواز وکړ: ای زما ربه! ما یواځې (بې اولاده) مه پرېږده او ته تر ټولو غوره وارث یې، نو مونږ د هغه دعا قبوله کړه او مونږ هغه ته یحیی عطا کړ او د هغه لپاره مو د هغه ښځه روغه کړه، بېشکه دوی (نبیان داسې) وو چې په ښکیو کې به یې تلوار کاوه، په دې حال کې چې رغبت کوونکي او وېرېدونکي وو او دوی خاص زموږ لپاره تواضع کوونکي وو.

دایوب علیه السلام باره کې فرمایي کله چې یې الله ته فریاد وکړ:

﴿ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿۸۲﴾
فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ، فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ، وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ، وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ
رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا، وَذَكَرْنَا لِلْعَالَمِينَ ﴿ [الأنبياء: ۸۲-۸۴]

او (یاد کړه) ایوب کله چې هغه خپل رب ته اواز وکړ چې یقیناً زه (چې یم) ما ته تکلیف رارسېدلی دی او ته تر ټولو زیات رحم کوونکی یې، نو مونږ د هغه دعا قبوله کړه، نو مونږ هغه تکلیف لرې کړ چې هغه ته و او مونږ هغه ته د هغه کورنۍ او له هغوی سره د هغوی په مثل عطا کړل له خپل طرف نه د رحمت په وجه او د عبادت کوونکو لپاره د نصیحت په خاطر.

د ملائکو باره کې الله پاک فرمائي:

﴿ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ، وَيَسْتَغْفِرُونَ

لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي
وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ ءَابَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿غافر: ٧-٨﴾

(له ملايکو څخه) هغه کسان چې عرش او چتوي او هغه (ملايک) چې د دغه (عرش) گېر چاپېره دي، دوی د خپل رب د ستاینې سره تسبیح وايي او په ده ایمان لري او د هغو کسانو لپاره مغفرت غواړي چې ایمان یې راوړی دی (او وايي): ای زموږه ربه! ته د رحمت په لحاظ سره هر شي ته رسېدلی یې، نو ته هغو کسانو ته بخښنه وکړې چې توبه یې ایستلې ده او ستا د لارې پیروي یې کړې ده او ته دوی د دوزخ له عذاب نه وساته، ای زموږه ربه! او ته دوی د تل استوگنې هغو جنتونو ته نښاسه چې تايې له دوی سره وعده کړې ده، او هغه څوک چې صلاحیت ولري د دوی له پلرونو او د دوی له ښځو او د دوی له اولادونو څخه (هغه هم نښاسه)، بېشکه ته، هم ته ښه غالب، ډېر حکمت والا یې.

په صحیح بخاري کې د عبد الله بن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی، چې نبی کریم صلی الله عليه وسلم دېدر په ورځ دا دعا ډیره کوله:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُنشِدُكَ عَهْدَكَ وَوَعْدَكَ، اللَّهُمَّ إِن شِئْتَ لَمْ تَعْبُدْ»

ای پروردگاره زه ستانه دهغه وعدي سؤال کومه چې دي ماسره کړې وه، ای پروردگاره که ته وغواړي او دا زما ملگري په شهادت ورسپري، نو ستا عبادت او بندگي به بیا نه کيږي.

نبی کریم صلی الله عليه وسلم دا دعا کوله چې ابو بکر صدیق رضي

الله عنه ورغي او دهغه لاس يي ونيولو، او نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم ته يي وويل بس ڏي يا رسول الله نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم راووت او ڏا ايت يي لوستلو:

﴿ سَيَهْرُمُ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الدُّبُرَ ﴾ [القمر: ٤٥]

دغه جمع (ڍله) به يقينا يقينا ماته ڪري شي او دوى به شاڪاني وگرڇوي.

حافظ ابن حجر رحمه الله په فتح باري کي او امام طبراني په حسن سند سره د عبد الله بن مسعود رضي الله عنه روايت نقل ڪوي:

عبدالله بن مسعود رضي الله عنه وائي: ڇي مونڙ هيڃ يو کس نه ڏي ليدلى ڇي خپل ورک شوي خيز دومره په زارى سره غواڙي لکه څنگه ڇي نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم دبدر په غزا کي دالله نه مرسته او مدد غوښتلو:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَا وَعَدْتَنِي».

پروردگار زه ستانه په زارى سره هغه وعده دمرستي غواڙم ڪومه ڇي ڏي ماسره ڪري ده.

هدا حديث امام نسائي رحمه الله د عبد الله بن مسعود په روايت سره راوڙي فرمائي: ڪله ڇي مونڙ د بدر په ورځ د مشرڪانو سره محامخ شو، نوما هيڃ يو کس نه ڏي ليدلى ڇي خپل ورک شوي خيز دومره په زارى سره غواڙي لکه څنگه ڇي نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم دبدر په غزا کي دالله نه مرسته او مدد غوښتلو، او داسي يي فرمايل:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْشُدُكَ وَعَهْدَكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةَ لَا تُعْبَدُ فِي الْأَرْضِ».

پروردگاره زه ستانه په زارئ سره هغه وعده دمرستي غواړم کومه چې دي ماسره کړي ده.

پروردگاره که د مسلمانانو داتولگی دلته په شهادت ورسیري، نو په مخ دزمکه به ستا د عبادت او بندگي کولو واله نه وي!

بیاني کریم صلی الله علیه وسلم مونږ ته وکتل او داسي یې وفرمایل:
«هَذِهِ مَصَارِعُ الْقَوْمِ الْعَشِيَّةِ».

نن مازدیگر به مشرکان په دي ځایونو کې هلاکیري.

او داحديث امام طبراني هم دعبد الله بن مسعود رضي الله عنه په روایت سره نقل کړی دی، فرمائی: چې مونږ هېڅ یو کس نه دي لیدلی چې خپل ورک شوي څيز دومره په زارئ سره غواړي لکه څنگه چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم دبدر په غزا کې دالله نه مرسته او مدد غوښتلو.

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْشُدُكَ مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةَ لَا تُعْبَدُ».

پروردگاره زه ستانه په زارئ سره هغه وعده دمرستي غواړم کومه چې دي ماسره کړي ده.

پروردگاره که د مسلمانانو داتولگی دلته په شهادت ورسیري، نو په مخ دزمکه به ستا د عبادت او بندگي کولو واله نه وي!

بيا نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم مونڙ ته وڪتل مخ بي د سپوري په
شان ڳليده او داسي بي وفرمايل:

«كَأَنَّمَا أَنْظَرُ إِلَى مَصَارِعِ الْقَوْمِ عَشِيَّةً».

ڪويا چي زه د مشرڪانو د هلاڪيدلو ڳايو نو ته گورم چي نن مازديگر
به هلاڪيري.

شپږم دلیل

بیشکه داتول کائنات او هر هغه څه چې په دې کائناتو کې دي، ټول دالله پاک مخلوق او د هغه په ملکیت کې دي، او یواځې د هغه واک په کې چلیږي، نو واجب داده چې یواځې الله پاک ته فریاد وکړي شي، ځکه چې ددې ټولو کائناتو مالک، خالق، او واگدار هغه دی، د الله پاک ارشاد دی:

﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ۗ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى﴾ [طه: ۵-۶]

رحمن په عرش باندې برقراره شو، خاص د ده لپاره دي هغه څه چې په اسمانونو کې دي او هغه څه چې په ځمکه کې دي او هغه څه چې د دواړو په مینځ کې دي او هغه څه چې د لوندې ځمکې نه لاندې دي.

یو بل مقام کې الله پاک فرمایلي دي:

﴿يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ [الحديد: ۴]

دی عالم دی په هر شي چې په ځمکه کې ننوځي او په هر هغه شي چې له دې نه راوځي او په هر هغه شي چې له اسمانه راګوزېږي او په هر هغه شي چې په ده کې پورته خېژي او دغه (الله د خپل شان لایق) له تاسو سره دی، هر چېرې چې تاسو یی او الله هغو کارونو لره چې تاسو یې کوئ، ښه لیدونکی دی.

همدغه شان د الله پاڪ ارشاد ڏي:

﴿إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَلَا يُسْمِعُوا مَا أَسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَيْرٍ﴾ [فاطر: ١٤]

ڪه تاسو دوي وٺو، دوي ستاسو بلنه نه اوري او ڪه چپري وايي وري، نو دوي ستاسو بلنه قبولي نه شي او د قيامت په ورځ به دوي ستاسو په شريك جوړولو منكر شي او تا ته (بل څوڪ) خبر نشي دركولي د بنه خبرداره (الله) په شان.

د الله پاڪ دا وينا:

﴿اللَّهُ الصَّكْمُ﴾ [الإخلاص: ٤]

هم دا الله بي نياز (بي حاجته) ڏي.

صمد: هغه ذات وايي چي دٽولو مخلوقاتو حاجتونه پوره ڪوي، او ٽول مخلوقات هغه ته د حاجتونو پوره ڪولو دپاره رجوع ڪوي.

اووم دليل

بيشکه الله پاک د پيغمبرانو دعاګاني هم په بعضي وخت کي نه دي قبولي کړي او دهغوي هغه حاجتونه نه دي پوره شوي، لکه څنګه چي الله پاک د محمد صلی الله عليه وسلم باره کي فرمايلي دي کله چي هغه د خپل تره أبو طالب د پاره هدايت غوښتلو:

﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ﴾ [القصص: ٥٦]

بيشکه ته هدايت نشي کولی هغه چا ته چې ته يې خوښوي، او لېکن الله هدايت ورکوي چا ته چې وغواړي او هغه ښه عالم دی په هدايت موندونکو باندې.

دالله پاک دا وينا:

﴿أَسْتَغْفِرُ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
لَهُمْ﴾ [التوبة: ٨٠]

ته د دوی لپاره استغفار وغواړه، يا د دوی لپاره استغفار مه غواړه که ته د دوی لپاره اويا ځله هم استغفار وغواړي، نو الله به له سره دوی ته بخښنه ونه کړي، دا ځکه چې يقيناً دوی په الله او د هغه په رسول کافران شوي دي او الله فاسق (له حد نه وتونکي) قوم ته هدايت نه کوي.

د الله پاک دا وينا:

﴿ مَا كَانَتْ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴾ [التوبة: ١١٣]

د نبي او هغو كسانو لپاره چې ايمان يې راوړی دی؛ روا نه دي چې د مشركانو لپاره مغفرت وغواړي اگر كه دغه (مشركان) د خپلولی والا وي، وروسته له دې نه چې دوی ته دا ښه ښكاره شوه چې يقيناً دوی د دوزخ والا دي.

د الله پاک دا وينا د ابراهيم عليه السلام باره كي:

﴿ وَمَا كَانَتْ أَسْتَغْفَرُ لِإِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴾ [التوبة: ١١٤]

او د خپل پلار لپاره د ابراهيم مغفرت غوښتل نه و مگر د يوې وعدي له وجې نه چې د هغې وعده يې له هغه (خپل پلار) سره كړې وه، نو كله چې هغه ته ښه څرگنده شوه چې يقيناً هغه د الله دښمن دی (، نو) له هغه نه بېزاره شو، بېشكه ابراهيم خاځا ډېره كوونكى (په زړه نرم) ډېر تحمل والا و.

اودا خبره واضحه او معلومه ده چېي الله پاک د ابراهيم عليه السلام دا دغانده قبوله كړې.

د الله پاک دا وينا د نوح عليه السلام باره كي:

﴿ وَنَادَىٰ نُوْحٌ رَبَّهُ، فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِن أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٥١﴾ قَالَ يَسُوْحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِن أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْتَلِنَ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّيْ أَعْطَاكَ أَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّيْ أَعُوْذُ

بَلْ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿ هود: ٤٥-٤٧ ﴾

او نوح خپل رب ته اواز (سوال) وکړ، نو ويې ويل: ای زما ربه! بېشکه زما زوی زما له اهلې دی او بېشکه هم ستا وعده حقه ده او ته تر ټولو ښه فيصله کوونکی یې.

ويې ويل: ای نوحه! بېشکه هغه (ستا زوی) ستا له (مومن) اهلې ځنې نه دی، بېشکه هغه (خاوند د) ناکاره عمل دی، نو له ما نه د هغه څيز سوال مه کوه چې تا ته د هغه په باره کې څه علم نه وي، بېشکه زه تا ته له دې نه نصیحت کوم چې ته شي له جاهلانو نه.

هغه وويل: ای زما ربه! بېشکه زه په تا پورې پناه نیسم له دې نه چې له تا نه د هغه څه سوال وکړم چې ما ته د هغه په باره کې څه علم نه وي او که ته ما ته مجبېنه ونه کړې او په ما رحم ونه کړې (نو) شم به زه له تاوانیانو نه.

دوي څنگه د الله پاک نه سوا بل چاته فریادونه کوي.

همدغه شان تاسو د أحد په غزا باندي نظر واچوئ، مسلمانان د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په قیادت (مشرقي) کې د مشرکینو خلاف جنگ وکړ، هر قسم اسباب یې استعمال کړ، او غوښتل یې چې غلبه حاصله کړې، خو ددي کوشش سر بیره بیا هم غلبه حاصله نشوه، او الله پاک ددي غزا باره کې په سورت آل عمران کې ډیر ایتونه نازل کړل چې په هغې کې د مسلمانانو دپاره تربیت او ډیري لارښوني وي، او د أحد په دي غزا کې د هزیمت (ناکامی) اسباب یې هم بیان کړل.

همدغه رنگ علي بن ابي طالب غوښتل چې د صفين په جنگ کې په خپلو دښمنانو باندې غلبه ترلاسه کړي، ددې دپاره يې اسباب هم استعمال کړل خو غلبه يې حاصله نه کړه.

تاسو د حسين رضي الله عنه حال ته وگورئ چې، هغه دخپل ځان او بچو په دفاع کې وجنگيده او په شهادت ورسیده خو د خپل ځان او بچو نه په دفاع کولو ونه توانیده تردي چې د خپلو اهل بيتو سره يوځاي په شهادت ورسيد.

نو ځکه خو مونږ په هغه خلکو چې علي او حسين رضي الله عنهم ته فريادونه کوې غږ کوو چې تاسو څنگه دوي دالله پاک سره شريکوي او حال دادی چې دوي و نتوانيدل چې دخپل ځانونو او بچونه دفاع وکړي، او نه يې د الله پاک فيصله بدله کړه، داخبره د انساني عقل سره سمه او معلومه ده، چې هيڅوک ترينه انکار نشي کولی، بلکه علي او حسين او اهل بيت رضي الله عنهم ټول به په سختيو او مشکلاتو کې الله پاک ته فريادونه کول او يواځې د هغه نه به يې مدد غوښتلو، نو هغه خلک څوک چې د دوي د محبت دعوي کوي، پکارده چې د هغوي په لاره خو روان شي.

دې باره کې ځيني خلک د ډير زيات ناپوهۍ او جهالت ښکار شوي دي، تردي چې يو کس په مسجد حرام کې د بيت الله خواته ناست وو، غوښتل يې چې پاڅيري نو(ياعلي) يې وويل، ځيني علماو دده داخبره واوریده، ورته يې وويل: که ته چيرته د يو چا په کور کې ميلمه يې، او په کور کې يو شي ته ستا حاجت پيښ شي نو ايا ته به د گاونډی نه دغه حاجت غواړي او که نه ددې کور واله نه به حاجت غواړي، نو هغه

ومنله چې زه به د کور واله نه دغه حاجت غواړم په حق یې اعتراف وکړ
ځکه چې ده ددې حق نه انکار نشو کولی، د الله پاک ارشاد دی:

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ [الإسراء: ٥٧]

دغه خلق چې دوی یې بلي، هغه خلق دي چې خپل رب ته وسيله
لټوي چې په دوی کې کوم یو زیات قریب دی، او د هغه د رحمت امېد
لري او د هغه له عذابه وېرېږي، بېشکه ستا د رب عذاب له همېشه
داسې دی چې وېره ترې وکړې شي.

یوبل مثال بیان وم چې دټولو خلکو فکر ورباندي رسېږي، یو سړی
دی چې الله پاک ورته ډیر مالونه ورکړي دي، او دهغه بچي هم شته، دی
خپلو بچو ته وايي: چې هرکله ستاسو هر شي خوراک، جامي، لباس، وغيره
پکار وو، پس ماته د هغې خبر راکوي زه به ستاسو هر حاجت پوره
کوم، خو ددې سړی دا بچي ددې خپل پلار نه هيڅ شی نه غواړي بلکه
دگاونډي نه دخپلو حاجتونو سؤالونه کوي، نو ایا ددوي دا کار عقل مني،
یا د عقل سره موافق دی؟

نه بلکه دا کار د عقل سره هيڅ مناسبت نه خوري، د مخلوق باره کي
داکار دعقل منافي دی، نو دخالق باره کي موڅه خیال دی، چې هغه په
کمال او غنا کي ډیر وچت مثالونه لري؟

نو بنده باید دخپلو حاجتونو او مصیبتونو په وخت خپل الله ته
متوجه شي ځکه چې هغه دده رب دی، دده خالق دی، ددې مالک دی.

بيشكه ځيني خلک خپل حاجتونه د پيغمبرانو نه غواړي او هغوي ته فرياد کوي، او په دې باندي دليل د پيغمبرانو په معجزو سره نيسی! چي موسی عليه السلام يو کلنی په همسا باندي ووهه او دهغي نه د ابو چينه راووتله همدغه رنگ عيسی عليه السلام به مړي راژوندي کول، او د پيدايشي روند علاج به يي کولو، او دبرگي مرض علاج به يي هم کولو.

زه ددي په جواب کی وایم:

لمړی: خودا معجزات دالله پاک د طرفه دي په دي کي

دپيغمبرانو هيڅ اختيار نشته، د الله پاک ارشاد دی:

﴿وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي
أَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الطَّيْرِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا
بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ﴾

[آل عمران: ٤٩].

او بني اسرائيلو ته به رسول وي (چې ورته به وايي): بيشكه زه چې يم، يقينا ما تاسو ته ستاسو د رب له طرفه نه لويه نښه راوړې ده، چې يقينا زه تاسو ته له ختې نه د مرغی د شکل په شان (يو شی) جوړوم، بيا په دې (شکل) کې پوکي کوم، نو هغه به د الله په حکم سره الوتونکې مرغی شي، او زه مورزادي روند او د برگي مرض والا روغوم او مړي ژوندي کوم د الله په حکم سره، او تاسو خبروم په هغه څه چې تاسو يې خورئ او په

هغه څه چې تاسو یې په خپلو کورونو کې ذخیره کوئ، بیشکه تاسو لپاره په دې کې خامخا لویه نښه ده که چېرې تاسو ایمان راوړونکي یئ.

باید دهغه ذات نه حاجتونه وغوښتل شي، کوم ذات چې دوي (پیغمبران) ته د ا معجزات ورکړي دي.

دويم: دوي (پیغمبران) د حاجتونو په وخت الله پاک ته فریادونه کړي دي، لکه څنگه چې دا خبره مخکې بیان شوه، نو پکار ده چې دوي د پیغمبرانو په لاره روان شي.

دریم: مخکې ډیر واضحه دلیلونه بیان شول، چې غیر الله ته فریادونه کول او دهغوي نه حاجتونه غوښتل، نارواه دي، بلکه هغه کارونه چې د مخلوق په طاقت کې هم وي پکار ده چې لمړی د الله پاک وغوښتل شي.

د ابو جعفر محمد الباقر باره کې راغلي دي چې هغه به ویل: دهر چا چې مخلوق ته حاجت پېښ شو لمړی دي د الله پاک نه وغواړي^(۱).

(۱) «کتاب المستغیثین بالله» لابن بشکوال: (ص ۶۸).

آتم دلیل

الله پاک امر کړی دی ټولو بندگانو ته چې یواځې باید هغه ته فریاد وکړي او الله پاک غیر الله ته د فریاد کولو نه منع فرمایلي ده، پس الله پاک د هغه بنده سره مینه او محبت کوي کوم چې یواځې الله پاک ته فریاد کوي، د هغه نه خپل حاجتونه غواړي، هغه ته رجوع کوي، په خپلو ټولو کارونو کې.

غوښتنه، او بلنه عبادت دي او دالله پاک خوښ دی نو هغه بنده چې الله پاک ته فریاد کوي او هغه رابلي نو په دي سره دا بنده الله پاک ته محبوب او نیردي کېږي.

ددي دلیل حدیث قدسي دی نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي:

«يُنزَلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي، فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ»^(۱).

زمونږ رب الله پاک د شپي په اخرنۍ دريمه برخه کې دي نیردي

(۱) أخرجه البخاري (۱۱۵۲)، ومسلم (۷۵۹)، وأبو داود (۱۳۱۵)، والترمذي (۳۷۹۰-۴۴۸)، والنسائي في الكبير (۱۰۴۲۰)، وابن ماجه (۱۳۴۴)، من طرق متعددة عن أبي هريرة رضي الله عنه وهو حديث متواتر جاء عن اثني عشر صحابيًا، خرجه بطولها الدارقطني في كتابه «الزور»، وشرح هذا الحديث شيخ الإسلام في رسالة مطولة.

اسمان ته راکوزيږي، څنگه چې دهغه د شان سره لايق دي، او داسي فرمائي: څوک شته چې زمانه حاجت وځواړي چې زه ورله حاجت پوره کړم، څوک شته چې زما نه څه وځواړي چې زه يي ورله ورکړم، څوک شته چې زما نه بښنه وځواړي چې زه ورته بښنه وکړم.

د الله پاک دي کرم او سخا ته وگوره چې خپلو بندگانو ته بلنه ورکوي چې زما نه حاجتونه وځواړئ چې زه يي درله پوره کړم، او دا هره شپه، سره ددينه چې الله پاک خپلو بندگانو ته هيڅ احتياج نلري، نو بنده بايد د الله پاک دا کرم او سخا غنيمت وگني او دشپي په اخرنۍ برخه کي دخپل رب نه ډيري دعاگانې وځواړئ او هغه ته فريادونه وکړي، زرده چې دسيني پراخي، او د زړه سکون، او دايمان زيادت به يي په برخه شي، د الله پاک ارشاد دی:

﴿وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [النساء: ۳۲]

او له الله نه د هغه د فضل سوال کوي، بېشکه الله په هر شي بڼه پوه دی.

امام مسلم رحمه الله په خپل صحيح کي د أبو ذر رضي الله عنه (۲۶۶۰) حديث نقل کړی دی حديث قدسي دی نبي کریم صلی الله عليه فرمائي: چې الله پاک فرمايلي دي:

«يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا، فَلَا تَظَالَمُوا، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ، فَاسْتَهِدُونِي أَهْدِكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ، إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ، فَاسْتَطْعَمُونِي أَطْعَمَكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ عَارٍ، إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ، فَاسْتَكْسُونِي أَكْسَمَكُمْ...».

ای زما بندگانو ما په خپل ځان باندي ظلم حرام کړی دی او ستاسو په مینځ کي مي هم حرام گرځولی دی، نو تاسو خپل مینځ کي یو بل باندي ظلم مه کوې، ای زما بندگانو تاسو ټول بي لاره یاست مگر هغه چي زه ورته لار وښایم، پس تاسو زمانه د هدایت غوښتنه وکړي زه به درته هدایت وکړم، ای زما بندگانو تاسو ټول وړي یاست مگر هغه څوک چي زه ورته خوراک ورکړم، پس تاسو تاسو زما نه خوراک وغواړئ چي زه درته خوراک درکړم، ای زما بندگانو تاسو ټول لوڅ یاست مگر هغه چي زه ورته لباس او جامي ورکړم، پس تاسو زما نه لباس او جامي وغواړي، زه به لباس او جامي درکړم

سعید (د حدیث) راوي وائی چي کله به دا حدیث ادريس خولاني بیانولو نو پر مخ به گذار شو!

دأبو هريره رضي الله عنه نه روایت دی چي نبي کریم صلی الله عليه وسلم فرمایلي دي:

«إِنَّهُ مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ»^(۱).

(۱) امام ترمذي (۳۶۵۷)، وابن ماجه (۳۸۵۳) بلفظ «يدع»، وأحمد (۹۷۰۱)، والحاكم (۱۸۲۹)، وابن أبي شيبه (۲۹۱۶)، والبخاري في «الأدب المفرد» (۳۴۵)، والبيهقي (۹۴۲۵)، وأبو يعلى (۶۶۵۵) والطبراني في «الأوسط» (۲۴۳۱)، وابن الأعرابي (۱۸۰۱) والعسكري في «مسند أبي هريرة» (۷۱)، وابن أبي خيثمة في «التاريخ» (۲۰۰۳ - القسم الثاني)، وغيره ددي حدیث تخریج کړی دی ټولو دابو مليح مدني هغه د ابو صالح خوزي هغه د ابو هريره رضي الله عنه روایت کوي دا حدیث ضعيف دی او ددي دضعف وچي دادي:

أبو صالح خوزي ددي نوم معلوم نه دی لکه ابو زرعه رازي دا وييل دي، ابن معين وائی: دا راوي ضعيف دی، [الكامل] لابن عدي (۷۴۸/۱۰).

بو زرعه وائي لا بأس به. [الجرح والتعديل]: (۳۹۳/۹).

ابن ماجه وائي: چي ما د ابو زرعه نه د ابو صالح باره کي پوښتنه وکړه هغه وويل دی همغه دی فارسي چي ورته وييل شي، دا خوزي دی خو نوم بي ماته نه دی معلوم.

بیشکه څوک چي د الله پاک نه سؤال نه کوي الله پاک ورباندي

ابو بکر بزار (۴۸/۱۶): وائي: ديتنه خوزي ځکه وائي: چي دی به مکي ته راتللو او په شعب الخوز علاقه کي به ميلمه وو، او ده يواځي د ابو هريره روايت کړی دی او ما يواځي دده دوه حديثونه وليدل يو دا حديث او دويم په معجم الأوسط کي.

(۴۹/۸): «مَنْ رَأَى مِنْ أَخِيهِ رِبْقَةً فِي دِينِهِ فَسَتْرَهُ عَلَيْهَا، كَانَتْ لَهُ حَسَنَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ». الطبراني په «الأوسط» (۹۷۲۶)، او أبي الشيخ په «التنبيه والتوبيخ»: (۱۲۴) کي يو بل ته نيردي الفاظو سره روايت کړي دی د عبدالله بن نافع عن أبي المليح عن أبي صالح عن أبي هريره. نه. زه وایم چي ددي دپاره شاهد شته امام مسلم په خپل صحيح کي (۲۶۷۳) د سهيل عن ابيه عن ابي هريره رضي الله عنهم مرفوع حديث.

«لَا يَسْتُرُ عَبْدٌ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا، إِلَّا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»، سهيل نه دا حديث يواځي أبو المليح الخوزي الفارسي المدني الخراط، روايت کړی دی، دده نوم: صبيح لکه ابن معين او داري دا خبره کړي ده په «اتاريخ الدوري»: (۷۲۶/۲)، «التاريخ الكبير»: (۳۶۶/۲) - (۳۸/۴)، او چا ويلي دي چي دده نوم حميد، دی لکه ترمذی داخبره کړي ده «تحفة الأشراف» - (۱۵۴۱) الحاکم (۸/۳).

وگوره «تصحيفات المحدثين» (۷۸۷)، ابن معين ده ته ثقه ويلي دی لکه په «سؤالات الدوري»: او أبو حاتم: شيخ. «الرحم والتعديل»: (۴۵۱/۴). کي.

ابن حبان په «الشفقات»: (۴۷۵/۶)، ذکر کړی دی او بشر الدولابي په «الکنى»: (۱۰۶۱) کي ددي توثيق کړی دی الدولابيواي: يوايو المليح دی ددي نوم صبيح دی دا ثقه دی دويم: أبو المليح دده نوم حميد. دی اودا خبره امام بخاري (۳۵۵/۲) او مسلم في «الکنى»، او ابن أبي حاتم، د خپل پلار نه هم نقل کړي ده (۲۳۳/۳) او ابن حبان (۱۹۲/۶) دا بنکاري چي ده دا خبره د مسلم نه اخستي ده ددي تفصيل په کلام د حاکم کي راځي په دي دواړو باندې.

دا تفرد په اوله طبقه د حديث کي واقع شوی دی ځکه چي د ابو صالح او ابو المليح متابعت نه دی شوی او دوي په همدې حديث سره مشهور شوي دي، ځکه چي محدثين دوي يواځي په دي حديث سره پيژني لکه ابن معين دا خبره کړی ده، صاحب حديث «من لم يسأل الله» ابن معين.

امام ترمذي وايي مونږ داحديث يواځي دهمدي سند نه پيژنو امام طبراني وائي: دا حديث د ابو صالح نه يواځي ابو المليح روايت کړی دی.

امام دارقطني وائي په دي حديث سره ابو المليح تفرد کړی دی [کما في «أطراف الغرائب والأفراد»: (۵۵۵۸)]: په دي مسائلو کي داسي حديث معتبر وي.

امام حاکم وائي: دا حديث صحيح دی د سند په لحاظ سره ځکه چي ابو صالح خوزي او ابو المليح الفارسي مجروح نه دي او ددوي شمير په مجهو لينو کي د قلت روايت دوجي نه شوي دی.

غوسه کیري.

د قران او سنت نصوص د پورتني حديث د معنا تاييد کوي، پس هغه څوک چې د الله پاک نه خپل هيڅ حاجتونه نه غواړي بيشکه الله پاک په هغه باندي غوسه کيرې، ځکه هغه څوک چې د الله پاک نه هيڅ سؤال او غوښتنه نه کوي حقيقت کې دی د الله پاک ربوبيت او الوهيت نه مني.

ځيني دعاگاني او غوښتني داسي دي چې دهغي غوښتل د الله پاک نه واجب دي، لکه د الله پاک نه د هدايت سؤال کول، د الله پاک ارشاد دی:

﴿ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴾ [الفاتحة: ٦]

ته مونږ ته سمه (نېغه) لاره وښايه.

همدغه شان د الله پاک نه د مغفرت دعا کول، لکه د دوو سجودو په مينځ کي دعا غوښتل وغيره، يو شاعر دامعنا په شعر کې ويلې ده:

الرَّبُّ يَغْضَبُ إِنْ تَرَكْتَ سُؤَالَهُ وَبَنِيَّ آدَمَ حِينَ يُسْأَلُ يَغْضَبُ
دالله پاک نه چې نه غواړي غوسه کيرې او د بني ادم نه چې غواړي غوسه کيرې

نهم دليل:

د شرعي نصوصو سربيره انساني فطرت هم په دي باندي دلالت كوي چې د غير الله نه هغه حاجتونه غوښتل نارواه دي كوم چې د مخلوق په اختيار كې نشته، ځكه چې الله پاك بندگان په داسي سليم فطرت باندي پيدا كړي دي چې هغوي د خپل فطرت سره سم په سختيو او تكليفونو كي يواځي الله پاك ته رجوع كوي، تر دي چې كافران هم په سختو حالاتو كې يواځي الله پاك ته رجوع كوي، د الله پاك ارشاد دى:

﴿ هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِن أُجِيبْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴾ [يونس: ٢٢]

هم هغه دى چې تاسوپه وچه او بحر كې گرځوي، تر دې چې كله تاسوپه كښتيوكي (سواره) شئ، او دا (كښتى) له دوى سره په ښې (موافقې) هوا سره روانې شي او په دې سره دوى خوشحاله شي (نو) په دې (كښتيو) باندي سخت تېز باد راشي او په دې (خلقو) باندي له هر ځايه چې راشي او دوى يقين وكړي چې بېشكه دوى گېر كړي شول (بيا) دوى الله بلي، په داسې حال كې چې خاص هغه لره دين (عبادت) خالص كونكي وي (او وايي) كه چېرې تا مونږ ته له دې (مصيبت) نه خلاصى راکړ، نو مونږ به خامخا د شكر كونكو نه شو.

يو بل مقام کي الله پاڪ فرمايلي دي:

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهُهُ فَلَمَّا نَجَّكُمُ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾ [الإسراء: ٦٧]

او ڪلهه ڇي تاسو ته په سمندر کي سختي درورسپري (، نو) هغه
خوڪ (ستاسو له فڪره) ورك شي ڇي تاسو يي بلي مگر يواڻي هغه
(الله بلي)، نو ڪلهه ڇي تاسو وڇي ته بچ ڪري (، نو) تاسو مخ اروي (له)
توحيد (او انسان دي ڊر ناشڪره).

بلڪه حيوانات هم په همدي فطرت پيداشوي دي جي ٽول خپل
خالق ته توجهه ڪوي لڪه د سليمان عليه السلام د هدهد مرغه باره الله
پاڪ فرمايلي دي:

﴿فَمَكَتْ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ نَحُطْ بِهِ وَحِجَّتِكَ مِنْ سَبِيلِ
بَنِي إِسْرَائِيلَ ۚ إِنَّي وَجَدْتُ أُمَّرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا
عَرْشٌ عَظِيمٌ ۚ وَجَدْتَهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمْ
الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ﴾ [النمل: ٢٢-٢٤]

نو هغه (هدهد) ايسار شو، خو ڊر نه، (او ڙ راغي) نو وي ويل: ما
هغه خبره (په علم کي) گبره ڪري ده ڇي تا هغه گبره ڪري نه ده او زه
تا ته له سبا (بنار) نه په يقيني خبر سره راغلي يم.

وگوره يو مرغه ڇنگه انڪار ڪوي دمشرڪينو د عمل نه ڪلهه ڇي
هغوي غيرالله ته متوجهه شوي وو، ڇڪه ڇي دا هغه فطرت دي په کوم
ڇي الله پاڪ خپل ٽول مخلوق پيدا ڪري دي انسانان، پريان، گويا، او
چارا ٽول مخلوق الله پاڪ په دي فطرت باندي پيدا ڪري دي.

لسم دلیل:

انسان ته په خپل عقل انساني سره دا خبره معلومه ده (لکه څنگه چې مخکې ددې وضاحت شوی دی) هغه مخلوق چې ځینې خلک ورته دالله نه غیر رامدد شه وائی: دوي هم مخلوق دي، نو څنگه دوي هغه مخلوق ته فریادونه کوي اودهغوي نه خپل حاجتونه غواړي، دهغوي نه درزق پراخي دمرضونونه شفا وغيره غواړي، او هغوي ددوي په شان کمزوری مخلوق دی؟!

د الله پاک ارشاد دی:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [الكهف: ١١٠]

ته (دوی ته) ووايه: ببشکه همدا خبره ده چې زه یواځې ستاسوپه شان بشر یم، ما ته وحی کولی شی چې ببشکه ستاسو معبود یواځې یو معبود دی، نوهغه څوک چې د خپل رب د ملاقات امېد لري، نوهغه دې نېک عمل وکړي او د خپل رب په عبادت کې دې هیڅوک نه شریکوي.

یو بل مقام کې الله پاک فرمایلي:

﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُم بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ [ابراهيم: ١١]

دوي ته خپلورسولانو وويل: مون پر نه يومگرسواسوپه شان بشر، او لهن الله په خپلو بنده گانو کي چي په چاو غواړي احسان کوي او مون پر ته له سره اختيار نسته چي تاسو ته کوم دليل (معجزه) راوړومگر د الله په حکم سره او لازم ده چي خاص په الله باندي مومنان توکل وکړي.

الله پاک فرمايلي:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأعراف: ١٩٤]

بپسکه هغه خلق چي تاسو يي له الله نه غير بلي، (هغوي) ستاسو په شان بنده گان دي، نو هغوي راوبلي، پس هغوي دي ستاسو بلنه قبوله کړي، که چيري تاسو رنستيني يئ.

تردي چي هغه کارونه کوم چي د مخلوق په طاقت کي او کولي شي چي هغه ترسره کړي هغه کارونه هم بايد يواځي دالله پاک نه وغوښتل شي، او مخلوق ته بيخي توجه ونشي.

مون پر وينو ځيني خلک چي هغوي ته مرض ورسيري گرځي په نورو خلکو او ورته وايي په ما دم واچوه!

بايد ده چي دوي دتولو نه اول خپله په خپل ځان دم واچوي، ځکه هر يو مسلمان ته سورت فاتحه، ايت کرسې، سورت الکافرون، سورت الناس وغيره زده وي پکار ده چي خپله خپل ځانونه دم کړي.

ځکه چي کله څوک په خپل ځان خپله دم واچوي، نو په ډير اهتمام

سره سورتونه وائي، او په زړه سره هم الله پاک ته ډير متوجه وي، او په داسي دم کي الله پاک ډير اثر اچوي، ډير ځله خلک خپل ځان په خپله دم کړي او الله پاک ورته شفا ورپه برخه کړي!

همدغه شان ځيني خلک محتاجه وي او د نوکري په تلاش کي کوشش کوي او واسطي لتوي کله ديو سره خبره کوي او کله د بل سره خبره کوي تر څو نوکري ورته پيدا شي، او ددي دپاره خپل رب ته فریاد نه کوي چي نوکري ورته پيدا شي.

دلته يوه قصه راته راياده شوه چي ما اوريدلي وه د اذاعة القران الکریم راډيو نه هغه داسي قصه وه: يو کس د نوکري په تلاش کې وو، يو ځاي ته ورغی چي نوکري واخلي ليکن هغه خلکو ورته هيڅ توجه ورنه کړه، نو ډير غمژن شو، ديو عالم خواته ورغی ددي دپاره چي دا عالم يي سفارش وکړي، هغه عالم ورته وويل: ته بايد يواځي الله پاک ته فریاد وکړي ده دهغه عالم په خبره عمل وکړ، دسپي په اخري برخه کي يي تهجد مونځ وکړ، او دالله پاک نه يي دخپل حاجت دعا وغوښتله، او بيا همغه ځاي ته ورغی په کوم ځاي کي چي دنوکري کوشش کاوو، نو نوکري ورته ملا وشوه، تردي چي هغه مسؤل کس ورته وويل چي ته چيرته وي، حالانکه دی محکي دهمغي خواته ورغلی وو.

بلکه ځيني خلک به ته وويني چي د خپل ځان دپاره دعا هم د بل چانه طلب کوي او وائي: چي ماته دعا وکړه، حالانکه الله پاک فرمايلي دي:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ [غافر: ٦]

او ستاسو رب فرمايي: تاسو ما وبلئ چې زه ستاسو دعا قبوله کړم.
يو بل مقام کي الله پاک فرمايلي:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلَيْسَتْ حِجْبُوا إِلَىٰ وَلِيُؤْمِنُوا بِإِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: ١٨٦]

او کله چې زما په باره کې له تانه زما بنده گان تپوس وکړي، نو يقينا
زه قريب يم، د دعا کوونکي دعا قبلوم کله چې له ما نه دعا غواړي، پس
دوی دې زما حکم ومني، او په ما دې ايمان راوړي، د دې لپاره چې
دوی سمه لار ومومي.

دي باره کي د سلفو ځيني د عبرت قصي مشهوري دي، د هغه قصو
د جملې څخه يوه قصه د أصبغ بن زيد الوراق رحمه الله ده: دی فرمائي: زه
د خپلو بچو سره دري ورځي په نهره وم ځکه چې هيڅ خوراک مونه وو
کړي، په دي کې زما وره لور ځما خواته راغله او راته يي وويل: پلارجانه
مونږ ډير د ولږې په حالت کې يو!

هغه مي په ځاي پريښوده او د اوداسه دپاره پاخيدم اودس مي وکړ، او
دوه رکعته مونځ مي وکړ، او عاجزی لاسونه مي د خپل رب په دربار کې
د دعا دپاره پورته کړل، خو ددعا الفاظ رانه هير شو، نو دخپل رب نه مي
وغوښتل: ای زما ربه که د رزق نه دي محرومه کړي يم نو د دعا نه مي
مه محرومه وه!

نو په زړه کې راته دا دعا راياده شوه: ای پروردگاره ټول اوازونه تاته
محتاجه او عاجزي کوي، تصور او فکرونه ستا باره کې ډوب شوي دي،

او ستاد مدد نه بغیر ټول کارونه ناشونی دي، هرشي په هرڅه کې تاته پناه درورې، هر مؤمن بنده په تاباندي ځان سپاري، ته اوچت ذات یې په خپل عزت کې، ډیر نښاؤسته یې په خپل جمال کې، ته دلوي شان واله یې، د ډیر قدرت خاوند یې، ای هغه ذاته چې په اوچتوالي کې نیږدې یې، او په نیږدې والي کې اوچت یې، او په بادشاهی کې قوي یې، پروردگار په محمد صلی الله علیه وسلم او دهغه په ال باندي رحمتونه راولیږه، او په ما باندي په خپل رحمت سره ستا دخوانه درزق دروازه راکلاو کړه، داسې چې په دنیا او اخرت کې په ما باندي څه بوج نه وي، بيشکه ته ډیر رحم کونکی یې، ددي نه روستو کور ته لارم، گورم چې مشره لور مې راپاڅیده او ماته وائی: ای پلار جانه همدا شیبه زما تره راغی او دا بټوه د روپو یې راکړه، او راته یې وویل: ځما په ورو باندي سلام ووائی، او دا ورته هم ووائی، چې کله هم ستا څه حاجت وو، په همدغه الفاظو دعا غواړه حاجت به دي پوره کیري!

اصبغ بن زید رحمه الله قسم سره وائی: چې زما بیخي ورور نه و، او نه مې دغه کس وپیژنده، لیکن الله پاک په هر څه باندي قدرت لري (۱).

زه وایم: دعبرت خبره داده: چې دي سړي دخپل حاجت دپاره خپل رب ته توجه وکړه او هغه ته یې د عاجزې لاسونه پورته کړل، نو الله پاک ډیر زر دده حاجت پوره کړ.

بله یوه قصه ده: چې محمد بن حزم ذکر کړې ده، او دا دهغه د پلار قصه ده، د هغه پلار په اندلس کې د یو بادشاه سره وزیر وو، منصور بن

(۱) «کتاب المستغیثین»: (۶۳) لابن بشکوال.

أبي عامر نوميد، ابن حزم وائي: ماته هشام بن محمد د خپل پلار نه خبر را کړی دی چي هغه د منصور ابو عامر محمد بن أبي عامر سره په يو عام مجلس کي ناست وو، چي هغه ته يو خط راوړل شو، د يوې مور د خوانه چي دهغي زوي بندي وو، او هغې ددي منصور بادشاه نه د رحم او نرمي خواست کړی وو، خو دا بادشاه په دي بندي باندي ډير په قهر او غوسه وو، ځکه چي ده يو داسي جرم کړی وو، چي بادشاه ته دمنلو وړ نه وو، نو بادشاه چي کله دا خط ولوست ډير زيات په قهر او غوسه شو، او داسي وويل چي دي بنځي راته دا خپل ځوي راياډ کړ، وس به يي خانځا په دار کوم، قلم يي راواخست، امضايي وکړه او غوښتل يي چي وليکي (يصلب) يعني په دار يي کړي، خو ددي په ځاي يي ليکلي وو، (يطلق) يعني ازاد يي کړي، او داخط يي دي وزير ته ورکړ، وزير دا خط راوخت، او د بادشاه د امر سره سم سرلښکر ته يي وليکل چي دا بندي ازاد کړي، بادشاه چي وکتل ورته وائي: داڅه ليکي؟

هغه وزير ورته وائي: چي دهغه بندي باره کي ستا د امر سره سم د ازاديدو امر ليکم بادشاه په غوسه شو، او وزير ته وائي: تاته دا امر چا کړی دی؟

وزير ورته خط ورکړ چي تا ليکي دي چي دغه بندي ازاد کړي، بادشاه چي خط وليد نو داسي وويل: چي زه په ليکلو کې خطا شوي يم، زه خو د هغه په دار کول غواړم، بيا يي خط راواخت غوښتل يي چي وليکي، (يصلب) يعني په دار يي وځړوي، خو داسي يي وليکل چي (يطلق) يعني ازاد يي کړي، او خط يي وزير ته ورکړ، ددي دپاره چي دده حکم نافذ کړي، وزير چي خط راواخت چي يي وکتل بادشاه ليکلي وو، چي

دا بندي ازاد کړې، نو وزیر د بادشاه د امر سره سم د بندي د ازادولو دپاره خط لیکلو، منصور بادشاه ورته وکتل، ورته یې وویل: څه لیکئ؟

وزیر ورته وویل: چي د بندي د ازادولو دپاره خط لیکم، بادشاه داوړ ځل په پرتله زیات په غوسه شو، وزیر ته یې وویل تاته چا دا حکم کړی دی؟

وزیر ورته خط ورکړ چي تا لیکي دي چي دغه بندي ازاد کړې، بادشاه چي خط ولید بیا یې وغوښتل چي دبندي په دار څړولو دپاره (یصلب) په داري وڅړوې، لیکي خو بیا یې ولیکل چي (یطلق) ازاد یې کړي، وزیر بیا د بادشاه د حکم سره سم د بندي د ازادولو دپاره ولیکل، بادشاه ورته وویل څه دي ولیکل وزیر وویل: ستا د امر سره سم یې د دي بندي ازادولو دپاره ولیکل، ځکه چي دا دریم ځل دی چي تاسو ددي بندي باره کي د ازادولو حکم کوئ، بادشاه خپل دا لیکل ولید حیران شو، او داسي وویل: چي هو دابه ازادیري اگر که ما دده ازادول نه غوښتل، ځکه چي الله پاک دچا ازادول وغواړي نوزه هیڅ کله د هغه په مرگ قادر نه یم!^(۱)

نو تاسو په دي قصه باندي غور او فکر وکړې، بادشاه دیو بندي دپاره دري ځل په دار څړولو حکم کولو لیکن الله پاک ددي بندي ازادولو اراده کړي وه، او بالاخره الله پاک ازاد کړ.

دالله پاک ارشاد دی:

﴿أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ [الأنفال: ۲۴]

(۱) «الإمام ابن حزم»: (۸۰) للظاهري.

اي هغو ڪسانو چي ايمان بي راوڙي دي! تاسو د الله او د رسول خبره مني ڪله چي دي تاسو د هغه ڪار لپاره راوبلي چي تاسو ته ڙوند درڪوي، او پوه شئي چي بيشڪه الله د انسان او د هغه د زره په مينخ ڪي حائل (رڪاوٽ) ڪبري او دا چي بيشڪه خاص د هغه په طرف به تاسو ورجوع ڪولي شئي.

ددي بندي ازاديدلو راز دهغه دمور دعا وه چي دخپل رب نه بي دخپل ڄوي د ازاديدلو دپاره د دعا لاسونه پورته ڪري وو.

شيخ الاسلام ابن تيمية رحمه الله ويلى دي: په بنده باندي واجب ده چي خپل ٽول حاجتونو د خپل رب نه وغواڙي، او په خپل رب باندي توڪل وڪري، او مخلوق ته توجه ونه ڪري، خود ضرورت په وخت مخلوق ته توجه ڪول جواز لري، خود ضرورت په وخت هم مخلوق ته توجه ونه ڪري شي دا غوره ده.

د الله پاڪ ارشاد دي:

﴿فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾﴾ [الشرح: ٧-٨]

نو ڪله چي ته فارغ شي، نو (په عبادت ڪي)، ڄان ستري ڪوه، او خاص خپل رب ته رغبت (او زاري) ڪوه يعني الله پاڪ ته رجوع وڪره نه غير ته .

IslamHouse.com

www.IslamHouse.com [IslamHouse.com](https://www.facebook.com/IslamHouse.com) [IslamHouseEn](https://www.youtube.com/IslamHouseEn) [IslamHouseEn](https://www.instagram.com/IslamHouseEn)

For more details visit
www.GuideToIslam.com

contact us : Books@guidetoislam.com

GuidetoIslam.org [GuidetoIslam1](https://www.facebook.com/GuidetoIslam1) [GuidetoIslam](https://www.youtube.com/GuidetoIslam) www.GuidetoIslam.com

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

هاتف: +966 11 4454900 فاكس: +966 11 4454900 ص ب: 29465 الرياض: 11457

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126

Download From: Aghalibray.com

Download From: Aghalibray.com